

Zelenjadarstvo

Pridelava sladkega janeža

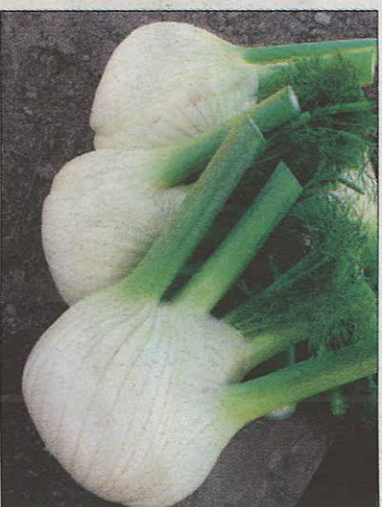
Jana Bolčič, KGZS – Zavod Nova Gorica

Sladki janež (*Foeniculum vulgare dulce*) poznamo tudi pod imenom koromač. Spomladi ga nabiramo kot divjo rastlino in ga poimenujemo kar divji koromač. Njegove mlade listne poganjke uporabimo kot dodatek pri pripravi okusnih jedi.

Gojen koromač pa oblikuje tik nad zemljo odebeljena listna stebla, ki jih uporabimo v kuhinariki za pripravo jedi. Uživamo lahko svežega, narezanega na tanke rezine na solatah. Lahko ga dodajamo juham. Odličen je gratiniran v pečici. Razrežemo ga na poljubno debele rezine in ga podušimo ter ponudimo kot prilogo k mesnim jedem. Koromač ima specifičen prijeten vonj in aromo, zato mu pri pripravljanju jedi ne dodajamo drugih začimb. Sladki janež vsebuje veliko vitaminov (A, B, C, D in E), folne kisline in mineralnih snovi.

PRIPRAVA ZEMLE

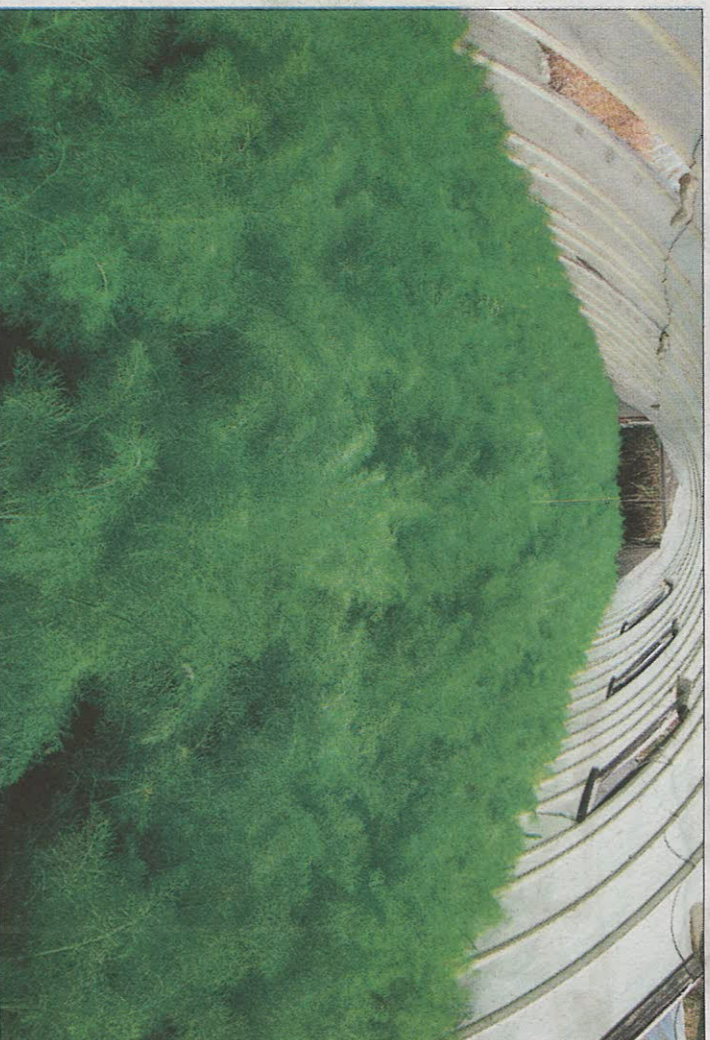
Dobro uspeva v bolj peščenih tleh. Težja tla moramo predhodno tako pripraviti, da vzpostavimo višje gredice, da dosežemo boljšo odcednost in s tem zmanjšamo možnost

plodovk (paradižnik, paprika, jajčevce, bučke) v plastenjakih. Ni pa priporočljiva pridelava po korenju, gomoljni zeleni, peteršilju, tonaj po kumarah, ki spadajo v isto družino. V mesnih setvah ga lahko sadimo skupaj s paradižnikom, krompirjem, fižolom, solato in rdečo peso.

ORGANSKO GNOJENJE

Organsko gnojenje ni priporočljivo, ker je doba pridelave koromača kratka. Ravno zato ga je priporočljivo pridelovati po plodovkah, ki so bile predhodno že bogato pognojene tudi z delom organskih gnojil.

Koromač v plastenjaku

pojava bolezní, predvsem gnitja nadzemnih delov rastlin.

Pri nas ga na prostem na večjih površinah lahko zelo uspešno pridelujemo po plodovkah (bučke, paradižnik). Pridelujemo ga tudi v plastenjakih. Tla preorjemo vsaj 25 do 30 cm globoko. V plastenjakih ni potrebna predhodna priprava gredic, ker s postavitvijo kapljičnega sistema namakanja zagotovimo odlične pogoje za pridelavo koromača. Na prostem pa je na težjih tleh priporočljiva priprava gredic, da dosežemo dobro odcednost tal.

KOLOBAR

Praviloma je za vse zelenjadnice pomembno, da jih na isto površino ponovno posadimo vsako tretje do četrto leto. S tem se v veliki meri izognemo pojavom bolezní in škodljivcev. Na naših območjih ga običajno uspešno pridelujemo po spomladanski pridelavi

Miša Pušenjak

ZELENJAVNI VRT

– dopolnjena izdaja

Doslej najboljše in najbolj priljubljen domači priručnik o vrtnarjenju

Poleg vsega potrebne znanja za uspešno delo na vrtu najdete tudi podrobne opise kar 67 vrtnin iz naših krajev.

Knjiga kot najboljše delo Miše Pušenjak sodi na knjižne police vseh, ki že prebrinate in z veseljem uporabljate njene priručnike: Moj eko vrt, Za vsak vrt, Vodnik po vrtu.

– 350 strani, trda vezava, 17 x 24 cm. Cena: 27 EUR, poštnina 3 EUR

Naročanje: 01/473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si, zalozba.kmeckiglas.com

Prednost gnojenja prek kapljičnega sistema je v tem, da rastline dognojujemo v fazah, ko potrebujejo posamezna hranila za boljšo rast in razvoj. Kalcij običajno apliciramo foliarno v času debeljenja koromača in s tem zagotovimo kakovosten pridelek in tudi boljše skladičenje.

VZGOJA SADIK

Seme koromača posejemo v stiroporaste plošče, ki jih predhodno napolnimo s substratom, bogatim s hranili. V spomladanskem času vzgojimo sadike v 40 dneh, v poletnem času pa v 30 dneh. Za pridelavo koromača v spomladanskem času presajamo sadike konec marca v plastenjake in jih pobiramo v maju, juniju.

Za pridelavo v jesenskem času pa sejemo koromač v drugi polovici junija do začetka avgusta. Sadike z dobro razvito koreninško grudo sadimo na stalno mesto od konca julija do sredine avgusta. Po presajanju moramo največ pozornosti posvetiti namakanju rastlin, da dosežemo dobro ukoreninjenost, in v času debeljenja listov sladkega janeža.

Primerne medvrstne razdalje za sajenje so: 50–70 x 20–25 cm, da imajo rastline dovolj življenjskega prostora za rast in razvoj.

Kapljično namakanje

NAMAKANJE

S kapljičnim sistemom zagotovimo bolj enakomerno namakanje v vseh razvojnih fazah rastline. S tem zagotovimo tudi visoke pridelke in boljše kakovosti koromača. Težje je vse to zagotoviti na prostem, še posebej, če nas presenetijo daljša padavinska obdobja. Obilnejše padavine lahko povzročijo pokanje koromača, kar občutno zmanjša pridelek.

KULTIVARIJI

S spodaj naštetimi kultivarji smo dosegli dobre rezultate predvsem v jesenskem termičnem pridelave sladkega janeža. Kultivarji običajno ne uhajajo v cvet. Uhajanje v cvet je bolj prisotno pri posameznih sortah koromača. PLINIO F1

je hibrid za spomladansko pridelavo, AURELIO F1 je hibrid za jesensko pridelavo, TALURO F1 je zgođen hibrid za spomladansko in LEONARDO F1 hibrid za jesensko pridelavo.

POBIRANJE IN SKLADIČENJE

V jesenskem termičnem pridelave se lahko poslužujemo še prekrivke, da nekoliko podaljšamo pobiranje koromača.

Ko so rastline oblikovane, jim očistimo korenine in jim prikrajsamo listno maso. Na ta način jih pripravimo za trg.

Pobrane rastline s koreninami in listjem lahko še združijo v nizkih tunelih 2 do 4 tedne pri 0 °C.

Sicer pa sladki janež lahko skladiščimo pri 0 °C in pri 90–95 % relativni vlažni za 2 do 3 mesece.

VARSTVO

Glede varstva je koromač nezahleven, še posebej če upoštevamo dovolj širok kolobar in ne prehravamo pri gnojenju z dušikom. Če so prekoronačne vrednosti dušičnih gnojil, se to hitro odraža na večji občutljivosti rastlin za bolezní in v napadu škodljivcev. Kasneje pa tudi na pokanju in gnitju koromača.

Če se ne upošteva kolobarja oziroma sledljivosti kultur v plastenjaku, se pogosto pojaví napad glive *Sclerotinia sclerotiorum*, ki povzroči veliko gospodarsko škodo. Take rastline je treba hitro odstraniti iz plastenjaka, da se gliva ne širi in povzroči še večje škode.

Lunin setveni koledar

Februar – svečan 2018

Ves dan primerno za cvetje. Ves dan primerno za listnate rastline. Ves dan primerno za sadje in zelenjavo s plodovi. Ves dan primerno za podzemne pridelke.

Sreda / Gregor	
10	
Četrtek / Pavlin	
11	
Petek / Tatjana	
12	
Sobota / Veronika	
13	
Nedelja / Srečo	
14	
Ponedeljek / Pavel	
15	
Torek / Marcell	
16	